

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. С. КУЗНЕЦЯ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХПІ»

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. Н.Е. ЖУКОВСЬКОГО «ХАІ»**

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
26 жовтня 2017**

ХАРКІВ 2017

УДК 365.7 (477)(082)
ББК 65.262. 2 я 43
П 78

**П 78 Проблеми теорії та практики дистанційної освіти в Україні.
Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції 26 жовтня 2017 р. / - Харків:Харк. нац. ун-т будів. та архіт., 2017. – 48 с.**

У збірнику за матеріалами конференції представлені оригінальні авторські бачення вирішення сучасних проблем впровадження дистанційної освіти в Україні.

**Редакційна колегія:
Успенко В.І., Солодовнік О.О., Докуніна К.І.**

**УДК 365.7 (477)(082)
ББК 65.262. 2 я 43**

© Харківський національний
університет будівництва та
архітектури, 2017

ЗМІСТ

Аксьонова І.В. Дистанційне навчання як напрямок підвищення автономності студентів.....	4
Білоцерківський О.В. Вибір платформи для розміщення дистанційного курсу	6
Временко Л.В., Кондратенко Д.В. Застосування blockchain-технологій в сфері дистанційної освіти.....	7
Временко Л.В., Кондратенко Д.В. Технологічні тенденції в освіті... ..	9
Гранько К.Б. Проблеми впровадження дистанційної освіти у вищих навчальних закладах.....	10
Докуніна К.І. Підвищення кваліфікації викладача в системі дистанційної освіти.....	12
Кочетигова Т.В. Дистанційне навчання як форма підготовки фахівців.....	13
Литовченко І.В., Байрамалієв Р.Ю. Рекомендації щодо представлення контенту в соціальних медіа.....	15
Ніфатова О.М. Впровадження концепції гендерно-чутливого середовища у закладах вищої освіти.....	17
Овчиннікова М.А., Вінниченко О.В. Основи інклюзивної освіти та особливості її впровадження в Україні.....	19
Петриківа О.С. Роль дистанційної освіти у розвитку післядипломного навчання.....	23
Попова Л.М. Дистанційна освіта: актуальність та характеристика.....	25
Солодовнік О.О. Переваги та недоліки дистанційного навчання у галузі фінансів.....	28
Телишевська Л.І., Птащенко О.В. Інструменти інноваційного маркетингу в навчальному процесі.....	31
Тохтамиш Т.О., Марченко О.В., Лісняк А.А. Методичне забезпечення дистанційного навчання у вищій школі.....	33
Холодна Ю.Є. Дистанційне навчання в економічній освіті: сутність та перспективи розвитку в сучасних умовах.....	37
Холодний Г.О. Використання інформаційних технологій в процесі дистанційного навчання в сучасних умовах.....	39
Шептуха О.М., Лаптєва А.Ю. Масові відкриті онлайн-курси у системі дистанційної освіти.....	41

Окрім цього учасник інтерактивного навчання повинен вміти створити в аудиторії атмосферу, що заохочуватиме слухачів ставити питання та шукати відповіді, брати за основу такі завдання, які могли би сприяти розвитку критичного мислення та самостійного набуття знань. Застосовувати існуючі ефективні методи, стати вдумливим професіоналом, уважно спостерігати, визначати проблеми, створювати нові стратегії до їх вирішення, бути взірцем для інших слухачів, передавати їм свої знання.

Використання інтерактивних технологій в навчанні змінює роль та функцію викладача. Він перестає бути центральною фігурою в процесі та лише контролює процес, займається його організацією, визначає напрям (готує до заняття необхідні завдання, формує питання для розгляду у групі, контролює порядок і час виконання завдання, консультує, надає допомогу у разі утруднень).

Отже, методи інтерактивного дозволяють більш ефективно побудувати навчальний процес, викликати зацікавленість слухачів до навчання та за допомогою моделювання ситуацій дати учасникам процесу практичні навички.

Література:

1. Телишевська Л.І., Птащенко О. В. Дистанційна освіта в Україні сьогодні / Л.І. Телишевська, О.В. Птащенко // «Проблеми теорії та практики дистанційної освіти в Україні». Матеріали всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції (07 жовтня 2015р.).- Харків: Харків. нац. ун-т будів. та архіт., 2015. – 59 с. (С. 39-40)

2. Дистанційна освіта. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/>

3. Семенюк С.Б. Дослідження кон'юнктури ринку освітніх послуг вищих навчальних закладів: монографія [Текст] / С.Б. Семенюк. - Тернопіль, Вектор. - 2009. - 160 с.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тохтамиш Т.О., Марченко О.В., Лісняк А.А.

Одним з напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти - процес дослідження та забезпечення сфери освіти методологією та практикою розробки та оптимального використання сучасних або, як їх прийнято називати, нових інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання.

Інформатизація суспільства - це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в

сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, продукування, обробка, зберігання, передача та використання інформації, здійснювані на основі сучасних засобів мікропроцесорної та обчислювальної техніки, а також на базі різноманітних засобів інформаційного обміну [5].

Процеси, що відбуваються у зв'язку з інформатизацією суспільства, сприяють не тільки прискоренню науково - технічного прогресу, інтелектуалізації всіх видів людської діяльності, а й створенню якісно нового інформаційного середовища соціуму, що забезпечує розвиток творчого потенціалу індивіда.

Відповідно до загальних тенденцій розвитку Університетської освіти у країнах світу, впровадження дистанційних технологій та педагогічного експерименту щодо трансформації традиційного заочного і навіть денного навчання у дистанційну форму упродовж тривалого часу відбувається і у вищих навчальних закладах України. Цей процес базується на досягненнях у галузі комп'ютеризації та інформатизації освітньої, насамперед, навчальної діяльності, знаннях і досвіді науково-педагогічних працівників і фахівців у галузі комп'ютерно-мережевих технологій, які здатні і бажають його реалізувати [2].

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання матеріалу курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або низки питань-підказок.

Навчання осіб із особливими потребами (у тому числі з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, психічними розладами) передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання при здійсненні всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку учнів (вихованців).

У ВНЗ при організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає [1]:
– методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо

розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

- Педагогічні, науково-педагогічні працівники та методисти навчальних закладів, в яких організована дистанційна форма навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання (не рідше одного разу на 5 років та обсягом не менше 108 академічних годин). Кваліфікація працівників, які підвищували свою кваліфікацію, має бути підтверджена документом про підвищення

- кваліфікації за тематикою дистанційного навчання.

Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає [3]:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускну здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;

- програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);

- відео-та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;

- мультимедійні лекційні матеріали;

- термінологічні словники;

- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається навчальним закладом залежно від профілю навчальної дисципліни.

Для забезпечення дистанційного навчання учнів, вихованців, студентів, слухачів навчальний заклад може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що підлягають перевірці у цьому навчальному закладі [4].

У підсумку можна сказати, що система дистанційного навчання у поточний час продовжує своє бурхливе поширення. Будь-який вищий навчальний заклад або викладач вже не може вважатися носієм високої педагогічної майстерності, якщо не володіє засобами, методами і технологіями дистанційного навчання. Діяльність викладача під час організації дистанційного навчання піддається суттєвим змінам. Його першочерговим завданням стає підготовка дистанційного навчального курсу на основі вже існуючих джерел, оригінальних авторських наробок, які входять до його тематичних розділів. У створенні електронної версії курсу йому можуть допомогти спеціалісти у галузі інформаційних технологій. Але все ж таки основну частину роботи він повинен зробити сам.

Бурхливе поширення дистанційного навчання спричинило появу великої кількості навчальних програм і систем, а також освітніх середовищ та платформ дистанційного навчання. Найкращі із них мають стати щоденним робочим інструментом викладача.

Література

1. Биков В.Ю, Кухаренко В.М. Дистанційний навчальний процес: Навчальний посібник / За ред. - К.: Міленіум, 2015. – 254 с.
2. Готская И.Б., Жучков В.М., Кораблев А.В. Аналитическая записка «Выбор системы дистанционного обучения». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rakurs.spb.ru/2/0/2/1/?id=13>.
3. Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання / За заг. ред. В.В.Олійника. – К.: Логос, 2016. – 408 с.
4. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466).

5. Сисоєва С.О., Осадча К.П. Системи дистанційного навчання: порівняльний аналіз навчальних можливостей. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.edu/931578>.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Холодна Ю.Є.

На сьогодні гостро існує проблема підвищення якості освіти студентів. При її рішенні Вузи зустрічаються з певними труднощами й потребують нових підходів до розробки сучасних методик навчання.

Вступивши в Болонський процес, Україна встала на шлях глобального реформування своєї системи вищої освіти, що повинне підняти статус власників вітчизняних дипломів про вищу освіту на європейському ринку праці.

Метою дистанційного навчання є надання можливості освоєння основних і додаткових професійних освітніх програм середнього й вищої професійної освіти безпосередньо за місцем проживання або тимчасового перебування [2].

Дистанційний електронний курс є новою формою вистави структури й змісту навчальної дисципліни. Для того, щоб дистанційний курс відповідав навчальній дисципліні в її традиційній формі вистави, для його створення потрібно потужне програмне середовище, спроможна по автоматизованім створенню лекційного матеріалу в електронному виді, що настроюється систему тестового контролю теоретичних знань, а, що також дозволяє використовувати комп'ютерні лабораторні комплекси й програми, що реалізують лабораторні роботи, практичні заняття, контрольні роботи, тести і т.д.

Організація дистанційного навчання сама по собі є складним організаційно-методичним, педагогічним і інженерно-технічним завданням. Вибір платформи (програмно-технічного оснащення процесу навчання) стає тут у главу кута, як фактор, що кардинально впливає на наступне здійснення навчання (підготовку, і доставку тим, яких навчають, навчальних матеріалів і інших навчальних ресурсів, названих «контентом», здійснення зворотного зв'язку з викладачем) і, в остаточному підсумку, досягнення запланованих результатів – підвищення якості засвоєння навчального матеріалу [1].

Розвиток дистанційного навчання знаходить сьогодні відбиття в цілеспрямованій державній політиці України щодо інформатизації суспільства (Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Закон України «Про Національну програму інформатизації». Паралельно із законодавчою базою розвивається науково-методична база дистанційного навчання. Спеціальному вивченню підлягають такі

Лаптєва Анна Юріївна - доцент кафедри економіки Харківського національного університету будівництва та архітектури, кандидат економічних наук.

Лісняк Андрій Анатолійович - доцент, начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук.

Литовченко Ірина Володимирівна - доцент кафедри економіки та соціальних наук Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат економічних наук.

Марченко Ольга Василівна – доцент кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури, кандидат економічних наук.

Ніфатова Олена Михайлівна - доцент кафедри підприємництва та бізнесу Київського національного університету технологій і дизайну, кандидат економічних наук.

Овчиннікова Марина Альбертівна – викладач кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Петриківка Ольга Станіславівна – доцент кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури, кандидат економічних наук.

Попова Лілія Миколаївна – доцент кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури, кандидат економічних наук.

Птащенко Олена Валеріївна – доцент кафедри економіки та маркетингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат економічних наук.

Солодовнік Олеся Олександрівна – професор кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури, кандидат економічних наук.

Наукове видання

Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

**ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНИ**

26 жовтня 2017 р.

Відповідальний за випуск: проф. Успенко В.І.

Комп'ютерне редагування: Докуніна К.І.